

**Συμβούλιο της Επικρατείας: 2619/1985 (Τμ. Α')**

**Πηγή: Ε.Δ.Κ.Α. ΚΗ' 1986, σ. 30**

**Περίληψη:** Ατύχημα εργατικών υφίσταται και όταν ο εργαζόμενος έπαθε λόγω της υπερμέτρου προσπάθειας την οποίαν κατέβαλε δια να ανταποκριθή εις ασυνήθεις όρους εργασίας ή υπεχρεώθη να εργασθή υπό εξαιρετικώς δυσμενείς συνθήκας. Αρμοδιότητες των υγειονομικών και διοικητικών υπηρεσιών του ΙΚΑ προς κρίσιν. Αι γνωματεύσεις Υγειονομικών Επιτροπών είναι υποχρεωτικά εφ' όσον εκδίδονται προσηκόντως και είναι ητιολογημένα περιέχουσαι απάντησιν απηλλαγμένην αμφιβολιών ή ασαφειών. Τα ασφαλ. όργανα και τα διοικ. δικαστήρια υποχρεούνται άλλως να ανατρέψουν προς νέαν γνωμάτευσιν.

#### **Απόφαση Δικαστηρίου**

**Πρόεδρος:** κ. Β. ΛΕΟΝΤΑΡΙΤΗΣ

**Εισηγητής:** κ. ΝΙΚ. ΝΤΟΥΒΑΣ

**Δικηγόροι:** κ.κ. Δ. Γεωργίου, Ε. Φούτσης, Π. Μαγκλάρας

Επειδή, κατά την έννοιαν των διατάξεων των άρθρων 8, παρ.4 και 34 του αν.ν. 1846/1951 (179), εργατικόν ατύχημα υφίσταται όχι μόνον εις την περίπτωσιν καθ' ην ο θάνατος ή η προς εργασίαν ανικανότης του ησφαλισμένου ή η επιφέρουσα τοιαύτην ανικανότητα επιδείνωσις προϋφισταμένης νόσου οφείλεται εις βίαιον εξωτερικόν συμβάν, επελθόν κατά την εκτέλεσιν της εργασίας ή εξ αφορμής αυτής, αλλά και εις περιπτώσεις, κατά τας οποίας αι ανωτέρω συνέπειαι οφείλονται εις υπέρμετρον προσπάθειαν την οποίαν κατέβαλε εις δεδομένον χρόνον ο εργαζόμενος δια να ανταποκριθή εις ασυνήθεις όρους εργασίας ή εις το γεγονός ότι υπεχρεώθη ούτος να εργασθή επί ωρισμένον χρόνον υπό εξαιρετικώς δυσμενείς συνθήκας. Εξ άλλου συμφώνως προς τας σχετικές διατάξεις του Κανονισμού Ασφαλιστικής αρμοδιότητος του ΙΚΑ (ΑΥΕ 57440/13.1.1938) και δη τας διατάξεις των άρθρων 6, 24, 29 και 37, αι μεν διοικητικά υπηρεσία του ΙΚΑ είναι αρμόδιαι δια την διαπίστωσιν, εις εκάστην συγκεκριμένην περίπτωσιν, της επελεύσεως ή του εργατικού ατυχήματος, αι δε υγειονομικαί υπηρεσία αυτού, επιλαμβανόμενοι από ιατρικής απόψεως της περιπτώσεως,

αποφαίνονται ητιολογημένως περί της φύσεως, των αιτίων, της εκτάσεως και της διάρκειας της σωματικής ή της πνευματικής παθήσεως του ησφαλισμένου, προκειμένου δε περί θανόντων, περί της αιτίας του θανάτου και των συνθηκών αυτού, ως επίσης και περί της υπάρξεως ή μη αιτιώδους συνδέσμου μεταξύ της διαπιστωθείσης παθήσεως (ή του θανάτου) και του ατυχήματος. Αι ως άνω γνωματεύσεις των υγειονομικών επιτροπών είναι υποχρεωτικά δια τα ασφαλιστικά όργανα, ως και δια τα επιλαμβανόμενα προσφυγής, διοικητικά δικαστήρια, εφ' όσον εκδίδονται κατά τον προσήκοντα τρόπον και περιέχουν ειδικήν αιτιολογίαν επί των ανηκόντων εις την αποκλειστικήν αρμοδιότητα αυτών ιατρικής φύσεως θεμάτων, πρέπει δε αι γνωματεύσεις αύται να περιέχουν συγκεκριμένην, θετικού ή αρνητικού χαρακτήρος, απάντησιν, απηλλαγμένην, κατά το δυνατόν, αμφιβολιών ή ασαφειών. Τα δε ασφαλιστικά όργανα του ΙΚΑ, ως και τα διοικητικά πρωτοδικεία, τα οποία αποφαίνονται τελικά, υποχρεούνται να αξιώσουν την ειδικήν αιτιολόγησιν. Των ιατρικών τούτων γνωματεύσεων, παραπέμποντα και αύθις την υπόθεσιν εις τας υγειονομικάς επιτροπάς προς συμπλήρωσιν και διευκρίνησιν των ανακυπτόντων ιατρικής φύσεως ζητημάτων, διότι το αναπαιολόγητον των ιατρικών γνωματεύσεων καθιστά πλημμελείς και τας πράξεις των ασφαλιστικών οργάνων, αίτινες στηρίζονται εις αυτάς.

Επειδή, εν προκειμένω, η προσβαλλομένη απόφασις δέχεται τα εξής: ο θανών σύζυγος της αναιρεσιβλήτου, ησφαλισμένος του Ιδρύματος, γεννηθείς το έτος 1947, ειργάζετο ως οδηγός εις το φορτηγόν αυτοκίνητον δημοσίας χρήσεως του Γ.Ρ. και την 25.10.1981, ημέραν Κυριακήν, μετέβη εις Κυπαρισσίαν δια να φορτώση έλαια από τον έμπορον ΠΒ. Εις τον ως άνω έμπορον μετέβαινε εκάστην Κυριακήν και περί ώραν 5-6 απογευματινήν, πλην της ως άνω ημερομηνίας, ότε ένεκα σημαντικής καθυστερήσεως αφίχθη περί την 9<sup>η</sup> βραδυνήν. Εξ αιτίας της σημειωθείσης καθυστερήσεως ο έμπορος ηρνήθη την φόρτωσιν, αφ' ενός διότι είχε σχολάση το προσωπικόν του και αφ' ετέρου διότι δεν ηδύναντο πλέον να μεταβούν εις ωρισμένα πλησίον χωρία λόγω δε της επιμονής του οδηγού να προβούν εις φόρτωσιν ήλθεν εις έντονον μετ' αυτού λογομαχίαν μέχρι διαπληκτισμού, εκτοξεύσας εναντίον του βαρείας εκφράσεις. Ακολούθως, και μετά την γενομένην φόρτωσιν των εμπορευμάτων υπό του οδηγού και του βοηθού του, ανεχώρησαν δια τους Κωνσταντίνους Μεσσηνίας, ένθα και η οικία αυτού, από όπου και θα

ανεχώρουν δι' Αθήνας την επομένην. Καθ' οδόν "τους έπιασε λάστιχο" και ο οδηγός, λόγω της σημαντικής καθυστερήσεως, αν και δεν ησθάνετο καλώς, εβοήθησεν εις την αλλαγίν του τροχού. Μετά την άφιξίν του εις την οικίαν του επεδεινώθη η κατάστασις της υγείας του και μετεφέρθη επειγόντως εις το Μελιγαλά δια να εξετασθή παρ' ιατρού, πλην όμως καθ' οδόν απέθανεν, εις δε Μελιγαλά απλώς διεπιστώθη ο θάνατός του υπό του εκεί υπηρετούντος αγροτικού ιατρού, επισυμβάς, περί την 12.30 νυκτερινήν. Εκ της γενομένης νεκροψίας διεπιστώθη ότι ο θάνατός του ωφείλετο εις καρδιακήν ανακοπήν, η δε πρωτοβάθμιος υγειονομική επιτροπή δυνάμει της υπ' αριθ. 512/1982 αποφάσεώς της, απεφάνθη ότι δεν δύναται να γνωματεύση εάν ο θάνατος του ησφαλισμένου ήτο απότοκος των προαναφερθέντων γεγονότων. Η σύζυγος του θανόντος δια της από 24.11.81 αιτήσεώς της προς το ΙΚΑ, ητήσατο όπως αναγνωρισθή ο θάνατος του συζύγου της ως οφειλόμενος εις εργατικόν ατύχημα και τύχη υπό του Ιδρύματος των παροχών συντάξεως λόγω θανάτου, πλην όμως ο Δ/ντής του ρηθέντος Υπ/τος δια της υπ' αριθμ. 9546/82 αποφάσεώς του, απέρριψε ταύτην, δεχθείς ότι ο θάνατος αυτού ωφείλετο εις κοινήν νόσον. Ασκηθείσης ενστάσεως κατά της αποφάσεως ταύτης εξεδόθη η υπ' αριθ. 350/1982 απόφασις της ΤΔΕ ήτις, κατά παραδοχήν αυτής, έκρινεν ότι ο θάνατος του συζύγου της αναιρεσιβλήτου ωφείλετο εις εργατικόν ατύχημα.

Επειδή, το δικάσαν πρωτοδικείον, εν όψει των ως άνω γενομένων δεκτών πραγματικών περιστατικών, εν συνδυασμώ και προς το ότι, ως εδήλωσαν άπαντες οι εξετασθέντες ενώπιον της ΤΔΕ, όσον και οι νόμιμως εξετασθέντες κατά την προδικασίαν, μάρτυρες, ο θανών ήτο πράος και φιλήσυχος χαρακτήρ και ουδέποτε είχε διαμαρτυρηθή δια προβλήματα υγείας σχέσιν έχοντα με την καρδίαν, ως άλλωστε τούτο δείκνυται και εκ του βιβλιαρίου ασθενείας του, έκρινεν ότι ο θάνατος τούτου προήλθεν εκ του ότι ηναγκάσθη, κατά την προαναφερθείσαν ημερομηνίαν, δια να ανταποκριθή εις τας υποχρεώσεις του, όπως εργάσθη υπό όλως εξαιρετικώς δυσμενείς συνθήκας εργασίας, πέραν του συνήθως συμβαίνοντος εις παρομοίας περιπτώσεις, και συνεπώς, ότι ο θάνατος αυτού ωφείλετο εις εργατικόν ατύχημα. Ούτως, όμως έχουσα η αιτιολογία της προσβαλλομένης αποφάσεως του δικάσαντος δικαστηρίου παρίσταται πλημμελής, διότι η ης γίνεται επίκλησις γνωμάτευσις της Α/θμίου Υγειον. Επιτροπής, ως το περιεχόμενον

αυτής εκτίθεται εις την προσβαλλομένην, δεν περιέχει την απαιτούμενην εκ του νόμου ειδικήν αιτιολογίαν και, ειδικώτερον, δεν παρατίθενται εν αυτή ποία πραγματικά περιστατικά έλαβεν υπ' όψιν και βάσει ποίων σκέψεων διετύπωσε την γνώμην αυτής ότι δεν ηδύνατο να αποφανθή περί του αιτίου του θανάτου του ησφαλισμένου, ενώ, εξ ετέρου, το δικάσαν δικαστήριο δεν είχε την εξουσίαν να προβή εις κρίσιν περί υπάρξεως αιτιώδους ή μη συνδέσμου μεταξύ των προηγηθέντων γεγονότων και του επελθόντος θανάτου, καθ' όσον το ζήτημα τούτο ανήγετο αποκλειστικώς εις την αρμοδιότητα της Υγειονομικής Επιτροπής του ΙΚΑ. Ώφειλεν δε το διοικητικόν πρωτοδικεϊον να αξιώσει παρά της ως εΐρηται επιτροπής πληρεστέραν αιτιολόγησιν της γνωματεύσεώς της, θέτον υπ' όψιν αυτής και τα λοιπά, άτινα το δικαστήριο έλαβεν υπ' όψιν του, στοιχεία, ίνα το υγειονομικόν όργανον χωρήσῃ εις διατύπωσιν ητιολογημένης γνωματεύσεως, απηλλαγμένης, κατά το δυνατόν, αμφιβολιών, επί του κρισίμου θέματος της υπάρξεως ή μη αιτιώδους συνδέσμου μεταξύ του θανάτου του ησφαλισμένου και των διαπιστωθέντων πραγματικών περιστατικών, τα οποία, περιστατικά, το δικάσαν δικαστήριο, κατ' ουσιαστικήν κρίσιν, εξετίμησεν ως ικανά να προσδώσουν τον χαρακτήρα εργατικού ατυχήματος εις τον επελθόντα κατά τα ανωτέρω, θάνατον του συζύγου της αναιρεσιβλήτου. Συνεπώς, πρέπει να γίνῃ δεκτή η αίτησις αναιρέσεως κατά τα βασίμως, σχετικώς προβαλλόμενα, η δ' υπόθεσις, χρήζουσα διευκρινήσεως κατά το πραγματικόν, πρέπει να παραπεμφθή εις το αυτό δικαστήριο, προς νέαν, νόμιμον κρίσιν, απαλλασσομένης της αναιρεσιβλήτου της δικαστικής δαπάνης του ΙΚΑ, ως εκ των συντρεχουσών περιστάσεων.